

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

40. De vsu Notationis & Coniugatorum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

De usu Notationis & Coniugationum.

CAPVT XL.

Vide Arist. l. 2 postor. c. 10. Cicero in Top. sect. 35.
NOtationis vsus apud Grammaticos frequentior, quam apud oratores, quorum non est ista explicari curiositas, ne extra constitutos artis limites euagentur. Nonnunquam tamen incidunt ex occasionibus, quibus etymologiae, et nihil aut parum ad persuadendum roboris habeant, ad electandum & orationem, & urbanitate quadam suauiter venustandam, plurimum obtineant in conditatis: & ita vsus est Marcus Tullius in Verrem, faceret ludens in festa Verrea, quae Verrea in Sicilia suo nomine institui curauerat.

Cicero 3. in Verr. 52.
 O Verrea, inquit, praecelaras quod enim accepisti, quod non attuleris tecum istum diem? Et enim, quam tu domum, quod sanum adijisti quod non euertum atque exteritum reliqueris? Quare appellentur sane ista Verrea, quae non ex nomine, sed ex moribus naturaque tua constituta esse videantur.

Martialis libro nono epigram. 11. in Earini pueri nomen ornatissime lufit his verbis:

*Nomen cum violis vestisq; natum,
 Quo pars optima nuncupatur anni,
 Hyblam quod sapit, Atticisq; flores,
 Quod nidas olet alitem superba,
 Nomen neclare discipulis beato,
 Quo mallet Cybelis puor vocari,
 Es qui pocula temperas Tonanti:
 Quod si Parrhesia senes in aula,
 Respiciam Venores Cupidineq; q;
 Nomen nobile, dulce, delicatum,
 Versu diceps non rudi volebam:
 Sed tu Syllaba contumax repugnas,
 Dicunt Earinou tamen poeta.*

Sed ne poetarum testimonijs utamur, Elius Aristides in laudatione Iouis, ab eius nominibus, eorumque notionibus, materiam arripit orationis.

αὐτὸ μὲν, inquit, ἐκκλητίας καὶ δικαίως τίτλω διδοῦς, ἀγοραῖα κίχληται ἐν δὲ μάχαις Ἰσπαίη, ἐν δὲ νόσοις καὶ πᾶσι κακοῖς βαχδῶν σάτηρ οὐκ ἐλευθέρη, οὐκ μελιχί, ἀκαίη, γὰρ καὶ πατὴρ αὐτὸ βα-

αὐτὸς πικρὸς, κατὰ δὲ τὴν ἀγορᾶν, οὐκ ἀνικαροφῶρος, πᾶσι δὲ αὐτὸς ἰσθμὸς, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων ὀνόματα.

Proxima sunt notationi nominum coniugata, quae a Graecis εὐνοίχη & οὐνοίχη nominantur, a Cicero definitiuatur, quae ortu ab uno varie commutantur. Tale est illud 4. Tullul.

Qui enim potest, in quo libido cupiditatis sit, non cupidus & libidinosus esse: in quo ira, non iracundus: in quo angor, non anxius: in quo timor, non timidus?

(Item illud:) Iam mensas argenteas de omnibus delubris iussit auferri, in quibus more veteris Graeciae inscriptum esset, *Bonorum Dolorum*: ut se eorum bonitate velle dicebat.

Alia nonnunquam sola significatione, ut virtus, & studiosus, *σοφία* & *σοφιστής*, qui est frugi conueniunt: Alia voce duntaxat, non sensu: alia appellatione simul & re, qualia sunt sermo omnia, a quibus dubio procul valet argumentum. Nam, quod tribuitur, aut negatur uni, coniugatis reliquis quoque vel datur vel demitur.

Sed hoc plerumque argumentandi genus exile est, & frigidum, nec (praesertim ubi res per se satis nota est, ut cum sapientem esse, qui habuerit sapientiam) ingerenda sunt istae probationum nugae, quas merito redarguit Quintil.

Tractantur venuste aliquando per hyperbolem, ut, non est improbus, sed ipsamet improbitas. Sic i. Verrina, num. 26.

Mihi non vnus homo improbus opprimendus est, id quod Siculi petierunt, sed omnino omnis improbitas id quod P. R. iam diu flagitat, extinguenda est.

Per Paronomasiam, ut quarta Verrina, num. 129.

Quae iste cum cognouisset nouus astrologus, qui non tam caeli rationem quam caelari argenti duceret.

Per Alitismum, ut quarta Verrina, numer. 24.

Satisne vobis magnam pecuniam Venerius homo, qui est Chelidones sinu in prouinciam profectus esset, Veneris nomine quae hinc videtur?

Per translationem, Philippica v. decima, num. 3.

Animaduerti dici iam a quibusdam, error-

nam

sari à me etiam nimum Brutum , nimum Cassium ornari, quos ego orno, nempe eos, qui sunt ornamenta patriæ.

Sic in rebus notis non sunt Logicè discutienda, sed aliquo figurarum artificio obiter instillanda.

N N.

a Aelius Aristides, oratione in Iouem, Et primum quidem nomen Iouis explicat, Ζεύς ὅτι ὤϊος τῆς οὐσίας ἠνάσσει ἐστὶν ἄριστος.

b Item Cicero i. de diuinat sagire enim, sentire acudè est, ex quo saga, anima.

De genere, & specie.

CAPVT XLI.

Rerum singularium mutabilitas.

EAdemum, lex est rerum humanarum, vt perpetuò fluant, nascantur, crescant, dissoluantur, & veluti perenni quodam circulo, vnde orta sunt, redeant vniuersa. Atque hoc ipsum ab æterno rectè prouidit Deus, vt eam multa rebus creatis suæ pulchritudinis, veluti quædam semina largiretur: hanc vnam in vno, eodemque statu denegaret constantiam, quæ perpetuum haustæ aliunde virtutis, vel ex nobis, vel ex ipsis rebus, quas ad vsum nostrum conditas cernitur, præberet experimentum.

Synæsus hymn 3.

Quæ cum ita sint, rerum singularium, quarum, vt ait Synæsus, nascentium, & pereuntium est veluti perpetuus quidam circulus, cetera non potest esse, & solida cognitio. Quæ penuria, & instabilitas efficit, vt ad naturas vniuersas æterna quædam rerum fluendum exemplaria, necessariò sit recurrendum.

Idea virginis ad thronum Dei.

Has Ideas antiqui nominarunt, & doctores quidem Hebræi eas ad thronum Dei statuerunt, quas venerandas Virgines, ante mundi molitionem à Deo productas, quæ ad æterni Verbinutum præstò sunt, vt formas animæ, & ipsa semum formæ in materiam ad æterni generationem influant. Ita enim philosophantur, in homine tria esse spectabiles dignitate conspicua, corpus, animam, intellectum, & animam quidem corpori, intellectum animæ præstare.

Similiter in hac rerum vniuersitate inueniri materiam, & formas, ipsisque formis superiores Ideas, quæ ad structuram rerum Verbo sunt diuina veluti quædam instrumenta.

Hæc, si periade, atque dicuntur, omnia in-

telligantur, fabulosa sunt, si per similitudinem, non ineptè dicta inuenientur.

Atque hæc, opinor, causa fuit, quæ Platonis de Ideis placita carpenti, ansam Aristoteli, & cæteris philosophis dedit, quod ille multa per allegorias immisceret, quæ ipsi contentiose disputationis auidi, cum dextera manu à Platone data, sinistra, non sine dolo malo arripent, tot rixarum materiam in ideis discutiendis præbuerunt. Neque enim aliud Platonem per Ideas intellexisse, quam ipsas naturas rerum, & species vniuersas, vel hoc Timæi loco patet, in quo ita scribit.

Ἀνδρώπων γένος, βραχύτι τῶν ὄντων ὅτιος ἐχόντων, ὁμοιογενέον μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταῦτα, ἔστι δὲ ἀγέννητον, καὶ ἀπόλετον οὔτε εἰς ἑαυτὸ τὸ εἰς δεξιὰ μὲν ἄλλο ἄλλοθεν, οὔτ' αὐτὸ εἰς ἄλλο κινεῖται, ἀόρατον δὲ, καὶ ἀλλως ἀνώδητον τὸ τὸ νόσις εἶληχεν ἐπισκοπεῖν. Plato in Timæo. Platonis de ideis vniuersis sensus.

Quippe cum hominum (inquit) singularium genus, sic breue quiddam, & angustum, statuenda est aliqua naturæ humanæ species, quæ nec quotidie generatur, & corrumpitur, vt cætera: nec tot adscititijs conditionibus contrahitur: hæc autem corporis oculis, aut alijs sensibus non subiacet, sed eius cognitionem sortitus est intellectus.

Dixit autem τὸ νόσις εἶληχεν ἐπισκοπεῖν: quia non est intellectus, naturas vniuersas formare, sed considerare, contra eorum philosophorum placita, qui easdem fieri ab intellectu volunt. Quæ questio satis copiosè discutitur in scholis, nec ad hoc attinet institutum, satis enim est mihi hæc prælibasse, vt ostenderem vberem argumentorum fontè peti a genere, idque omninò oratoribus esse necessarium, eam hypothesis, quæ de rebus singularibus est, negatur, ad thesin, & res vniuersas, siue axiomata per fugium habere.

Ex eo generis tractatio instituitur apud Rhetores. In hoc autem minus religiosi sunt, quàm Logici, qui genus definiunt secundum Porphyrium, τὸ κατὰ μέγεθος καὶ διαφέροντος τῶν εἰδῶν, ἐν τῇ ἰδέῃ κατὰ τὴν ἰδέαν.

Generis definitio, &

Aliter, inquam, Rhetores accipiunt, Nam vniuersum id omne genus appellant, quod communius Cic. i. de est, & suo ambitu, atque significatione, inueniunt. scilicet, completitur minus commune, vt An. 30.

Z mal,